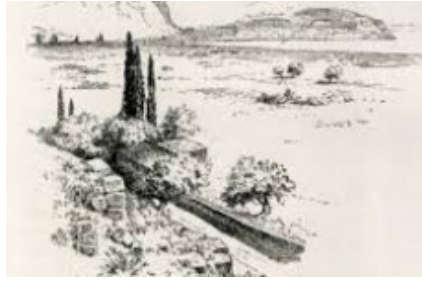

Αρχαία Τίρυνθα

21 100

37.5970507, 22.7997285

Ο χαμηλός λόφος της Τίρυνθας, στο 8ο χιλιόμετρο του δρόμου Αργους-Ναυπλίου, κατοικήθηκε αδιάλειπτα από τη Νεολιθική εποχή μέχρι την ύστερη αρχαιότητα. Κατά τους προϊστορικούς χρόνους ο χώρος ήκμασε κυρίως κατά την πρώιμη και την ύστερη εποχή του Χαλκού. Στη δεύτερη φάση της Πρωτοελλαδικής εποχής (2700-2200 π.Χ.) πρέπει να υπήρχε εδώ ένα σημαντικό κέντρο με πυκνή κατοίκηση και ένα μοναδικής κατασκευής κυκλικό κτήριο, διαμέτρου 27 μ., στην κορυφή του λόφου. Κατά την ύστερη εποχή του Χαλκού ο λόφος οχυρώνεται σταδιακά και περιβάλλει μέσα στα «κυκλώπεια» τείχη του το ανακτορικό συγκρότημα καθώς και άλλα κτήρια που χρησιμοποιούνται κυρίως από την άρχουσα τάξη ως λατρευτικοί χώροι, αποθήκες και εργαστήρια αλλά και ως κατοικίες. Κατά τους ιστορικούς χρόνους η Τίρυνθα, παρότι πρέπει να είχε τη μορφή μιας οργανωμένης πολιτικής κοινότητας, δεν μπόρεσε να συναγωνιστεί το Αργος, το οποίο και την κατέστρεψε στο πρώτο μισό του 5ου αιώνα εξορίζοντας τους κατοίκους της.

Ο περιηγητής Πausanίας που την επισκέφθηκε το 2ο αιώνα μ.Χ. τη βρήκε ερειπωμένη. Κατά τη βυζαντινή εποχή ιδρύεται στην Ανω Ακρόπολη ένας κοιμητηριακός ναός και πιθανά ένας μικρής τάξεως οικισμός στα δυτικά της Ακρόπολης. Το τέλος του ασήμαντου οικισμού πρέπει να συνδεθεί με την κατάκτηση του Αργους από τους Τούρκους το 1379 μ.Χ. Στις βενετσιάνικες πηγές η Τίρυνθα αναφέρεται ως *Naroli vecchio*, ενώ το όνομα Τίρυνθα δίνεται ξανά στην περιοχή στη σύγχρονη εποχή αντικαθιστώντας το σύνηθες όνομα «Παλαιόκαστρο». Το 1828 ιδρύεται από τον κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια στο χώρο νότια της Ακρόπολης κτήριο για τη λειτουργία αγροτικής σχολής. Σήμερα στεγάζονται σ' αυτό οι αγροτικές φυλακές. Μετά τους περιηγητές του 17ου και του 19ου αιώνα (*Des Mousseaux, Dodwell, Leake*) την Τίρυνθα ανακαλύπτει το 1876 ο Ερρίκος Σλήμαν που με τις εκτεταμένες ανασκαφές του στα 1884/5 την παραδίδει στην αρχαιολογική έρευνα.

Ως μυθικός ιδρυτής της Τίρυνθας παραδίδεται ο αργεΐος πρίγκηπας Προΐτος, ο οποίος κατέφυγε μετά τη διαμάχη με τον αδελφό του Ακρίσιο στη Λυκία. Κατά την επιστροφή του έφερε μαζί του τους Κύκλωπες που έχτισαν για χάρη του τα μεγαλειώδη τείχη. Με την Τίρυνθα συνδέονται εξάλλου και οι μυθικοί ήρωες Βελλερεφόντης και Περσέας αλλά και ο ημίθεος Ηρακλής.

Οι έρευνες του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου και της Ελληνικής Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, από το 1876 μέχρι σήμερα, έφεραν στο φως μια από τις σημαντικότερες μυκηναϊκές ακροπόλεις και ιχνηλάτησαν τα στάδια του πολιτισμού των προϊστορικών και ιστορικών περιόδων της Αργολίδας. Μετά τους πρωτεργάτες Heinrich Schliemann και Wilhelm Dörpfeld (1884–1885), το χώρο ερεύνησαν στο πρώτο μισό του εικοστού αιώνα οι Georg Karo και Kurt Möller. Στα τέλη της δεκαετίας του 1950 ο Έφορος Αρχαιοτήτων Αργολίδος Νικόλαος Βερδελής ανέλαβε το έργο της αποκατάστασης της δυτικής πλευράς της οχύρωσης που είχε καταρρεύσει και σκεπαστεί από τα μπάζα των παλαιών ανασκαφών. Μετά το 1967 οι ανασκαφές ανατίθενται και πάλι στο Γερμανικό Αρχαιολογικό

Ινστιτούτο, το οποίο υπό τη Διεύθυνση των Ulf Jantzen, Jörg Schöfer, Klaus Kilian και Joseph Maran συνεχίζει τις έρευνες συμπεριλαμβάνοντας την Κάτω Ακρόπολη και την Κάτω Πόλη. Παράλληλα ανασκαφικές έρευνες διενεργεί η τοπική Εφορεία Αρχαιοτήτων τόσο στον επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο, όσο και στην ευρύτερη περιοχή.

Η αποκάλυψη με τις ανασκαφές ενός μνημείου που προστατεύτηκε για πολλούς αιώνες κάτω από το χώμα της εγκατάλειψης και η μακροχρόνια έκθεσή του χωρίς φροντίδα συντήρησης στις καιρικές συνθήκες και στη δράση των επισκεπτών, προξένησε σημαντικές φθορές στον αρχαιολογικό χώρο. Με ενέργειες της Δ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, αρμόδιας περιφερειακής Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και την άμεση υποστήριξη της Περιφέρειας Πελοποννήσου, το μνημείο εντάχθηκε στα έργα που χρηματοδοτήθηκαν από το Β΄ και το Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Καθοριστική ήταν και η συμμετοχή του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου που χρηματοδότησε την τελευταία δεκαετία τις μελέτες του γερμανού αρχιτέκτονα Jan Martin Klessing που υλοποιήθηκαν στην Τίρυνθα. Στο διάστημα αυτό μεγάλος αριθμός συνεργατών (αρχαιολόγοι, σχεδιαστές, ειδικευμένοι και ανειδίκευτοι εργάτες) συμμετείχε στο πρόγραμμα της αναβάθμισης ενός από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Αργολίδας που έχει ενταχθεί στον κατάλογο των μνημείων της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της Unesco. Εξάλλου με ευθύνη της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού υλοποιήθηκαν εργασίες διαμόρφωσης του επισκέψιμου αρχαιολογικού χώρου, ο οποίος περιλαμβάνει πλέον οργανωμένες διαδρομές, κτήρια εξυπηρέτησης των επισκεπτών, νέα είσοδο και χώρο στάθμευσης.

Η Τίρυνθα κατοικήθηκε για πρώτη φορά στη Νεολιθική εποχή (7η-4η χιλιετία π.Χ.), όπως μαρτυρούν τα λιγοστά κεραμικά ευρήματα που προήλθαν από τα βαθύτερα αρχαιολογικά στρώματα, και παρέμεινε αδιάλειπτα σε χρήση μέχρι την εποχή που ιδρύθηκε η επιβλητική της οχύρωση.

Τα αρχαιότερα αρχιτεκτονικά λείψανα χρονολογούνται στην Πρώιμη εποχή του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ.). Μεγάλα συγκροτήματα οικιών προσαρμόζονται πάνω στις πλαγιές του λόφου και οργανώνονται γύρω από ένα τεράστιο κυκλικό οικοδόμημα (διαμέτρου 27-28 μ.) στην κορυφή του νότιου εξάρματός του, την Άνω Ακρόπολη. Παρά τις διαφορετικές απόψεις σχετικά με τη χρήση του (οχυρωμένο ανάκτορο, μνημειώδες ταφικό κτίσμα ή ιερό), το κυκλικό οικοδόμημα είναι δυνατόν να ερμηνευθεί στο πλαίσιο της οργάνωσης του πρώτου αστικού συστήματος ως ένας χώρος που λειτουργούσε ως διοικητικό κέντρο και είχε προσαρμοσθεί μορφολογικά στο συγκεκριμένο γεωλογικό υπόβαθρο.

Κατά τη Μέση εποχή του Χαλκού (1900-1600 π.Χ.) πραγματοποιούνται επιχωματώσεις και κατασκευές ανδρήρων στην Άνω Ακρόπολη με στόχο τη διαμόρφωση επίπεδων επιφανειών για την ανέγερση των κτιρίων. Παρά τις δυσκολίες στη διερεύνηση των λειψάνων αυτής της εποχής λόγω της μεταγενέστερης οικοδομικής δραστηριότητας, η κατοίκηση του χώρου θεωρείται βέβαια.

Η μεγάλη ακμή ωστόσο της Τίρυνθας συνδέεται με την Μυκηναϊκή εποχή (1600-1050 π.Χ.). Η οχύρωση και τα οικοδομικά συγκροτήματα της Ακρόπολης, που χωρίζεται σε τρία τμήματα: την Άνω, τη Μέση και την Κάτω Ακρόπολη, διαμορφώθηκαν στην διάρκεια των ανακτορικών χρόνων (14ος και 13ος αιώνας π.Χ.). Τα «κυκλώπεια τείχη κατασκευάστηκαν σε τρεις οικοδομικές φάσεις που χρονολογούνται στις αρχές και τα τέλη του 14ου αιώνα και στα μέσα του 13ου αιώνα π.Χ. και αποτελούν μία σταδιακή επέκταση της οχύρωσης από το νότιο και υψηλότερο προς το βόρειο και χαμηλότερο τμήμα του λόφου.

Η κύρια είσοδος της Ακρόπολης βρισκόταν στην ανατολική πλευρά και οδηγούσε μέσω μιας μεγάλης ράμπας, μήκους 47 μ., προς την Άνω Ακρόπολη. Η μεγάλη Πύλη που έχει πανομοιότυπη κατασκευή με την Πύλη των Λεόντων στις Μυκήνες σηματοδοτούσε το σημείο έναρξης μιας εντυπωσιακής πορείας προς το Ανάκτορο. Περνώντας κανείς από διαδρόμους που διακόπτονταν από εσωτερικές Αυλές και δύο Πρόπυλα, το μεγάλο και το μικρό, κατέληγε στην κεντρική Αυλή. Η περίστυλη αυτή Αυλή με το

Βωμό στη νότια πλευρά της αποτελούσε μία ενότητα με το μεγάλο Μέγαρο. Σ' αυτούς τους χώρους κορυφώνεται και προσωποποιείται το μεγαλείο της μυκηναϊκής ανακτορικής ιδεολογίας. Εδώ ο ανώτατος άρχων, ο wanaka των πινακίδων της Γραμμικής Β΄ Γραφής, δεξιώνεται τους επίσημους ξένους και τους υπηκόους του αλλά και πραγματοποιεί τις σημαντικότερες λατρευτικές τελετουργίες συγκεντρώνοντας στο πρόσωπο του όλες τις εξουσίες. Το ανακτορικό συγκρότημα πλαισιώνουν η ανατολική και δυτική Πτέρυγα με κορυφαία δείγματα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής το λεγόμενο μικρό Μέγαρο και το Λουτρό αντίστοιχα. Οι περίτεχνες νωπογραφίες που κοσμούσαν τα δάπεδα και τους τοίχους όχι μόνο του μεγάλου Μεγάρου αλλά και άλλων κτηρίων του ανακτορικού συγκροτήματος μεταφέρουν τον απόηχο του μεγαλείου της Μυκηναϊκής εποχής. Κύρια όμως μορφή έκφρασης της ισχύος του ανακτορικού συστήματος αποτελούν τα αρχιτεκτονικά επιτεύγματα. Εκτός από την εντυπωσιακή οχύρωση συγκαταλέγονται σ' αυτά και οι λεγόμενες Γαλαρίες. Χτισμένες στο ανατολικό και νότιο σκέλος του τείχους της Ανω Ακρόπολης αποτελούνται από έναν μακρύ διάδρομο, στον οποίο εφάπτεται σειρά δωματίων, που χρησίμευαν πιθανώς ως αποθηκευτικοί χώροι. Η ανατολική και νότια Γαλαρία έχουν οικοδομηθεί κατά το εκφορικό σύστημα και απολήγουν σε οξυκόρυφα τόξα.

Στα βόρεια της Ανω Ακρόπολης και σε χαμηλότερο επίπεδο βρίσκεται η Μέση Ακρόπολη, ένας χώρος που φιλοξένησε μεταξύ άλλων και ένα μέρος των ανακτορικών εργαστηρίων. Σ' αυτήν οδηγεί μία κλίμακα που προστατεύεται από έναν καμπύλο Προμαχώνα και έναν Πύργο, κορυφαίο δείγμα του αμυντικού χαρακτήρα της οχυρωματικής αρχιτεκτονικής των Μυκηναίων.

Το βορειότερο τμήμα της οχύρωσης που κατασκευάστηκε στις αρχές του 13ου αιώνα π.Χ. αποτελεί ένα σχεδόν αυθύπαρκτο τμήμα, την Κάτω Ακρόπολη. Στο εσωτερικό του τείχους έχουν εξαιρεθεί 28 δωμάτια με οξυκόρυφη απόληξη καθώς και δύο κτιστές με τον ίδιο εκφορικό τρόπο προσβάσεις στις υπόγειες πηγές νερού, οι λεγόμενες Σύριγγες. Πυκνοδομημένα κτηριακά συγκροτήματα που είχαν χρήση κατοικίας, εργαστηρίων και αποθηκευτικών χώρων οργανώνονταν κατά τον άξονα μιας κεντρικής οδού που κατέληγε στη Βόρεια Πύλη. Μία άλλη Πύλη μνημειώδους κατασκευή στα δυτικά αποτελούσε την κύρια πρόσβαση στην Κάτω Ακρόπολη.

Στα τέλη του 13ου αιώνα π.Χ. ένας μεγάλης έντασης σεισμός προξένησε σοβαρές ζημιές στα τείχη και τα κτήρια της Ακρόπολης που καταστράφηκαν ολοσχερώς από την πυρκαγιά που ακολούθησε. Η τεράστια φυσική καταστροφή λειτούργησε ως καταλύτης για τη διάλυση του ανακτορικού συστήματος διακυβέρνησης. Παρά το πλήγμα που υπέστη η Ακρόπολη, στη διάρκεια του 12ου αιώνα π.Χ. οργανώθηκε στην πεδιάδα ένας μεγάλος οικισμός με πολεοδομικό ιστό. Στο εσωτερικό της Κάτω Ακρόπολης ένα μεγαρόσχημο κτήριο λειτούργησε ως ιερό. Η παρακμή ήταν ωστόσο αναπόφευκτη.

Με την έναρξη των ιστορικών χρόνων η οχυρωμένη Ακρόπολη πρέπει να είχε σχεδόν εντελώς εγκαταλειφθεί. Οι λιγοστοί κάτοικοι που είχαν απομείνει στην Τίρυνθα κατοικούσαν σε διάσπαρτες αγροκτηματικές μονάδες που περιβάλλονταν από νεκροταφεία. Τα εντυπωσιακά ευρήματα ενός αποθέτη στην Ανω Ακρόπολη, του λεγόμενου Βόθρου, αλλά και οι αρχαϊκές επιγραφές από την περιοχή των Συρίγγων βεβαιώνουν την ύπαρξη λατρευτικών τελετουργιών, ενώ τα ονόματα των Θεών που μαρτυρούνται είναι αυτά της Ηρας, της Αθηνάς και του Απόλλωνα.

Δρ. Άλκηστις Παπαδημητρίου

Περίληψη

Τύπος: Αρχαιολογικός χώρος	Χώρα: Greece	Πόλη: Τίρυνθα
----------------------------	--------------	---------------

Στοιχεία Agent

marketing@greekmap.eu – Agent

Greek Map